

Legionella

Regional rekommendation för kommunal vård och omsorg. Framtagen av Vårdhygiens nätverksgrupp för kommunal vård och omsorg i Västra Götaland.

Förändringar sedan föregående version

Ersätter tidigare version publicerad 2023-03-22. Länkar har uppdaterats, i övrigt endast redaktionella förtydliganden.

Bakgrund och syfte

Syftet med rutinen är att förhindra spridning av legionella inom kommunal vård och omsorg samt tydliggöra förebyggande åtgärder för att förhindra smittspridning. Det är ett komplement till Vårdhandbokens mer omfattande avsnitt om [Legionella](#).

Legionella pneumophila är en allmänt förekommande bakterie i jord och vatten. Legionella kan orsaka allvarlig lunginflammation (s.k. legionärssjuka). Inkubationstiden är 2–10 dygn, vanligast 5–6 dygn. Legionella är anmälnings- och smittspårningspliktig enligt smittskyddslagen.

Legionella förökar sig lättast i stillastående vatten vid temperaturer mellan 20–45°C. Tillväxt sker framför allt i den biofilm som bildas i vattenledningsrör och duschslangar. För att undvika legionellatillväxt är det viktigt med bra flöde och rätt temperatur i vattensystemets alla delar. Se förebyggande åtgärder nedan.

Riskgrupper

Personer med nedsatt immunförsvar, t.ex. p.g.a. hög ålder, rökning, immunedsättande medicinering, kroniska sjukdomar såsom diabetes, KOL, har ökad risk att insjukna.

Utförande

Vårdtagarnära och vårdrelaterat arbete

- Patienter med legionellainfektion kan vårdas tillsammans med andra.
- Arbeta efter [Grundläggande vårdhygieniska rutiner](#).

Åtgärder vid fall av legionella

Utredning av smittkälla vid fall av legionella sker enligt flera olika lagstiftningar och flera olika aktörer behöver involveras. Samverkan mellan dessa är nödvändig, varför en utredningsgrupp rekommenderas. Exempel på aktörer som bör ingå; verksamhetsföreträdare, representant för Hälso- och sjukvården i kommunen, Medicinskt ansvarig sjuksköterska, Smittskydd Västra Götaland, VVS-ansvarig för fastigheten, Miljö- och hälsoskyddsinspektör från aktuell kommun och Vårdhygien m.fl.

Förebyggande åtgärder – verksamhetens ansvar

- Vattentemperaturen på utgående varmvatten från varmvattenberedaren ska vara minst 60°C och vattnet vid tappstället ska vara minst 50 °C efter 1 minuts spolning.
- Tappställen som inte används ska spolas igenom en gång per vecka. Spola igenom alla kranar och duschar enligt följande:
 1. Spola kallvatten i 1 min, känn med handen att det blir kallt.
 2. Spola varmvatten i 1 min, känn med handen att det blir varmt.

Vid spolning i dusch låt dörren stå öppen (utan vårdtagare i duschrummet).

Åtgärden bör dokumenteras och signeras i checklista.

- Vid misstanke om felaktig kall- eller varmvattentemperatur, eller om vatten-trycket upplevs för lågt bör tappningsstationen felanmälas till fastighetsansvarig och inte användas i väntan på åtgärd.
- Kranar och andra tappställen som inte används ska tas bort.
- Duschslang ska hängas på översta duschhållaren för att tömma slangen på vatten, samt inte vara längre än 1,5 m. Duschslangen bör förses med snabbkoppling (nitokoppling). Koppla bort duschslangen från blandaren efter varje användning, låt den hänga rakt ner utan att nudda golvet.
- Duschslang ska vara ljustät och strilmunstycke ha stora hål.

Andningshjälpmedel

Rengöring av innerdelar till trachealkanyler, nebuliseringskoppar och liknande ska avslutas med sköljning i sterilt vatten alternativt natriumklorid. Se [Rengöring av andningshjälpmedel i hemmet](#) under rubrik ”Åtgärder för att förhindra tillväxt av bakterien legionella i flergångsprodukter”.

Övrigt

Luftfuktare, vattenautomater, bubbelbad och ismaskiner rekommenderas inte.

Relaterad information

[Legionella, förebyggande åtgärder](#). Vårdhandboken

[Grundläggande vårdhygieniska rutiner](#). Vårdhygiens rutin

[Rengöring av andningshjälpmedel i hemmet](#). Vårdhygiens rutin

Kunskapsunderlag

[Legionella i miljön – en kunskapssammanställning om hantering av smittrisker](#).

Folkhälsomyndigheten

[BOV - Bygghälsa och Vårdhygien](#) avsnitt Vatten, Svensk Förening för

Vårdhygien- SFVH

Arbetsgrupp

Ingemar Qvarfordt, Hygienläkare. Vårdhygien Sahlgrenska Universitetssjukhuset (SU)

Elisabeth Eriksson Gebring, Hygiensjuksköterska. Vårdhygien NU-sjukvården

Lotta Osbeck, Hygiensjuksköterska. Vårdhygien SU

Roseli Sandbreck, Hygiensjuksköterska. Vårdhygien SU

Susanne Roos, Hygiensjuksköterska. Vårdhygien Södra Älvsborgs sjukhus

Therese Mård, Hygiensjuksköterska, Vårdhygien Skaraborgssjukhus

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Västra Götalandsregionen

Innehållsansvar: Roseli Sandbreck, (rosma9),
Hygiensjuksköterska

Granskad av: Ingemar Qvarfordt, (ingqv),
Universitetssjukhusöverläkare

Godkänd av: Ingemar Qvarfordt, (ingqv),
Universitetssjukhusöverläkare

Dokument-ID: SSN11800-2140136717-247

Version: 2.0

Giltig från: 2025-02-19

Giltig till: 2027-02-19